

**HOGE RAAD VOOR
DE ECONOMISCHE
BEROEPEN**

North Gate III 5^e verdieping
Koning Albert II-laan 16 - 1000 Brussel
Tel. 02/206.48.71 Fax 02/201.66.19
E-mail : CSPEHREB@skynet.be
www.cspe-hreb.be

**Advies van 20 maart 2003 inzake de “louter formele”
aanpassingen aangebracht aan de controlenormen en
aanbevelingen van het IBR naar aanleiding van het coördineren
van het vennootschapsrecht en het boekhoudrecht**

bijlage XI

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen¹ heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het op de economische beroepen toepasselijk wettelijk en reglementair kader door het verstreken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering en aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.

De leden van de Hoge Raad hebben kennis genomen van drie controle-normen en 23 controleaanbevelingen waaraan aanpassingen “van louter formele aard” werden aangebracht. Deze normen en aanbevelingen werden hen in december 2002 door de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren overge-maakt. Deze aanpassingen van louter

formele aard vloeien hoofdzakelijk voort uit :

- de coördinatie van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen in het Wetboek van vennootschappen in 1999;
- de overname van een deel van de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekeningen der ondernemingen in het Wetboek van vennootschappen;
- de vervanging van de Koninklijke Besluiten inzake boekhouding [het Koninklijk Besluit van 8 oktober 1976 (jaarrekeningen) en het Koninklijk Besluit van 6 maart 1990 (geconsolideerde rekeningen)] door het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001.

1. Algemene commentaar van de Hoge Raad

Algemeen is de Hoge Raad het principeel eens met het initiatief dat door de Raad van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren werd genomen. Toch kan men zich afvragen of het relevant is het corpus van bestaande normen en aanbevelingen begin 2003 aan te passen, terwijl uit de “Mission statement” van de Commissie voor controlenormen van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren blijkt dat een groot deel van deze teksten (om niet te zeggen alle) wellicht tegen eind 2003 in het kader van de overgang naar de “ISA+-normen” zullen verdwijnen.

In zijn advies van 16 januari 2003 betreffende de “mission statement” van de Commissie Controlenormen van het IBR van 4 oktober 2002 met betrekking tot de aanpassing van normen en aanbevelingen van het IBR op de internationale auditnormen (ISA), benadrukte de Hoge Raad dat “rekening houdend met de beperkte termijn waarover de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren beschikt om het geheel van internationale auditnormen onder de vorm van « ISA + » op te nemen, stellen de leden van de Hoge Raad zich vragen omtrent het nut van zich tweemaal

1. Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54 van de Wet 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

over elke tekst te buigen : een eerste maal om de verwijzingen naar het vennootschapsrecht en het boekhoudrecht (met inbegrip van, indien nodig, wijzigingen van de inhoud) aan te passen en een tweede maal om de normatieve teksten volgens de nieuwe structuur op te stellen.

Niettemin wensden de leden van de Hoge Raad de beslissing over de keuze van de werkwijze die door de Commissie Controlenormen werd weerhouden, aan de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren over te laten. Toch benadrukken zij het belang dat ze hechten aan het respecteren van het voor 2003 opgestelde tijdsschema. Het is immers belangrijk dat de bedrijfsrevisoren zo spoedig mogelijk en ten laatste tegen 1 januari 2004 kunnen beschikken over hun nieuwe referentiekader inzake auditnormen. Dit zou de bedrijfsrevisoren die instaan voor de wettelijke controle van de jaarrekeningen van een vennootschap dat geconsolideerde jaarrekeningen moet opmaken conform de IAS/IFRS-normen, in staat moeten stellen hun auditopdrachten in aanvaardbare omstandigheden uit te voeren.

Na lezing van de verschillende documenten overgemaakt door de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, wensden de leden van de Hoge Raad de aandacht van het Instituut der Bedrijfsrevisoren te vestigen op verschillende punten :

- bij de meeste normen en aanbevelingen die aan de Hoge Raad worden voorlegd, werd overgegaan tot hergroepering van tal van leden

Hoewel deze hergroeperingen de draagwijdte van de normatieve teksten geenszins wijzigen, is het volgens de leden van de Hoge Raad raadzaam ervoor te zorgen dat de leesbaarheid van de tekst hierdoor niet wordt aangetast;

- in bepaalde normatieve teksten werd de nummering van de paragrafen aangepast

De leden van de Hoge Raad wensden te benadrukken dat dergelijke hernummeringen niet wenselijk zijn aangezien dit noopt tot veelvuldige controles omwille van het feit dat talrijke con-

trolenormen en –aanbevelingen naar andere normatieve teksten verwijzen.

- sommige bepalingen werden niet volledig en/of onjuist aangepast

Zonder een volledigheid van de vaststellingen te willen verzekeren, wensden de leden van de Hoge Raad een aantal commentaren (over het algemeen van formele aard) te formuleren naar aanleiding van de studie van de overgemaakte normatieve teksten.

- er werden verwijzingen naar de ISA-normen aangepast of zelfs toegevoegd

De leden van de Hoge Raad hebben vastgesteld dat bepaalde verwijzingen naar de ISA-normen werden aangepast. In andere gevallen werd een verwijzing naar een internationale norm toegevoegd terwijl de tekst die door de Raad van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren werd aangenomen naar geen enkele internationale norm verwees.

Volgens het unanieme oordeel van de leden van de Hoge Raad is het raadzaam om bij verwijzing naar een internationale norm ervoor te zorgen dat alle bepalingen uit deze internationale normen wel degelijk zijn opgenomen in de norm van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Zoniet kan de verwijzing naar de ISA normen als problematisch worden beschouwd, in het bijzonder op een moment waarop de Raad van het IBR in het openbaar aankondigt dat het in de toekomst kiest voor de “ISA+-normen”.

Bij wijze van voorbeeld herinneren de leden van de Hoge Raad eraan dat de controleaanbeveling van 6 juni 1997 inzake de “bevestigingen door de leiding” verwijst naar de ISA-norm 580 terwijl hij afwijkt (zie hiertoe paragraaf 1.2. van de controleaanbeveling) van het fundamentele principe van deze ISA 580-norm, met name de verplichting om een beroep te kunnen doen op de procedure van de bevestigingen door de leiding. In deze context menen de leden van de Hoge Raad dat er op geen enkele wijze naar deze internationale norm kan worden verwezen.

In de hierna volgende tabellen volgt een commentaar over iedere onderscheiden tekst die de Raad van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren heeft overgemaakt. Daarnaast vormt de bijlage bij dit advies een samenvatting van de officiële publicatiebron van de verschillende normen

en aanbevelingen die door de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren werden aangenomen en waarop de Hoge Raad zich heeft gebaseerd bij het vergelijkend onderzoek van de documenten die overgemaakt werden door de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.

2. Commentaar van de Hoge Raad per norm of aanbeveling

Algemene controlenormen

"Formele" aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	Ja (vroegere paragrafen 2.7.2. en 2.7.3)
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	2.7.4. werd 2.7.2.
Varia	Bepaalde zinsdelen die voorheen gecursiveerd stonden, werden "genormaliseerd" (verwijdering van speciaal lettertype)

Andere opmerkingen van de Hoge Raad :

Onvolledige verwijzingen :

- De verwijzing naar paragraaf 3.3.4 is onvolledig : artikel 170, lid 1, 2° van het Wetboek van vennootschappen.
- De verwijzing naar paragraaf 3.11.5 is onvolledig : artikel 148, lid 1, 2° van het Wetboek van vennootschappen.

Onjuiste aanpassingen :

- Paragraaf 3.11.2. is onjuist aangezien de bepalingen inzake de vaststelling van de jaarrekening, vroeger opgenomen in de wet van 17 juli 1975, in 1999 werden geïntegreerd in het Wetboek van vennootschappen. Deze paragraaf moet als volgt worden aangepast : "3.11.2. Er zullen bezwaren moeten worden geuit indien de boekhouding niet overeenkomstig de Belgische boekhoudwet is georganiseerd of indien de jaarrekening de

bepalingen van het Wetboek van vennootschappen niet respecteert. Bezwaren moeten zowel worden ingediend wanneer het boekhoudkundig systeem niet conform de Belgische boekhoudwet wordt georganiseerd, als wanneer de jaarrekening ~~deze wet~~ *de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen* niet respecteert".

- Het tweede lid van paragraaf 3.15.2. bevat de bepalingen van het eerste lid van artikel 33 van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001. De Franstalige tekst stemt niet overeen met de officiële tekst. De Franstalige tekst moet als volgt worden aangepast : "il doit être tenu compte de tous les risques prévisibles, des pertes éventuelles et des dépréciations qui ont pris naissance au cours de l'exercice auquel les comptes annuels se rapportent ou au cours d'exercices antérieurs, même si ces risques, pertes ou dépréciations

ne sont connus qu'entre la date de clôture des comptes annuels et la date à laquelle ils sont arrêtés par l'organe de gestion d'administration de la société l'entreprise".

- Het laatste lid van paragraaf 3.16 verwijst naar artikel 121 van het Wetboek van vennootschappen in plaats van naar artikel 120.

Moeilijk te begrijpen tekst:

de Franstalige versie van de voorlaatste zin van paragraaf 3.13.1. (als volgt geformuleerd: "L'obligation de révélation ne porte que sur les infractions aux statuts, au Code des sociétés et aux autres lois auxquelles *ce dernier se réfèrent* expressément") is door de aangebrachte wijziging moeilijk te begrijpen.

Normen van 7 februari 1992 betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad

"Formele" aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja
	Andere: commissaris-revisor ⇒ commissaris ondernemingshoofd ⇒ bestuursorgaan
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	Ja De leden van de Hoge Raad hebben geen enkel bezwaar tegen de aanpassing van paragraaf 1.1. aangezien de aanpassing bedoeld is om de norm beter bij de wettekst te doen aansluiten.
Wijziging van verwijzingen	In paragraaf 2.3.3., wordt niet langer verwezen naar paragraaf 5.2. van de controlenorm (zonder aanwijsbare reden)
Hernummering	N.v.t.
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – Paragraaf 1.2. verwijst naar de wet van 20 september 1948. Deze paragraaf moet eveneens verwijzen naar het Wetboek van vennootschappen. Sinds 1999 zijn de bepalingen die vroeger opgenomen waren in artikel 15bis quinquies van de wet van 20 september 1948 immers overgenomen in het Wetboek van vennootschappen (artikelen 151 tot 164) – De verwijzing naar het Wetboek van vennootschappen onder paragraaf 4.5.1. kan beperkt worden tot het artikel 144. – Bepaalde zinsdelen die voorheen gecursiveerd stonden, werden "genormaliseerd" (verwijdering van speciaal lettertype)

Overige opmerkingen van de Hoge Raad:

- Paragraaf 3.6.1. verwijst nog "naar de diensten van het Ministerie van Economische Zaken" belast met het opstellen van rapporten over de werking van de ondernemingsraden. Aangezien uit de gezamenlijke lezing van het Koninklijk Besluit van 3

februari 2002 inzake de oprichting van een Federale Overheidsdienst Tewerkstelling, Arbeid en Sociaal Overleg en het Ministerieel Besluit van 20 december 2002 ter uitvoering van het Koninklijk Besluit van 3 februari 2002 inzake de oprichting van een Federale Overheidsdienst Tewerkstelling, Arbeid en Sociaal Overleg, blijkt dat deze

bevoegdheden sinds 1 januari 2003 (datum van de inwerkingtreding van het bovengenoemde ministerieel besluit van 20 december 2002) niet langer toekomen aan de Federale Overheidsdienst Economie, KMO,

Middenstand en Energie, is het raadzaam de tekst van paragraaf 3.6.1. van de algemene controlenormen aan te passen door te verwijzen naar de Federale Overheidsdienst Tewerkstelling, Arbeid en Sociaal Overleg.

Normen van 2 september 1994 inzake de certificatie van de geconsolideerde jaarrekeningen

"Formele" aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van paragrafen	Neen
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	De inhoudstabel van de normen inzake de certificatie van de geconsolideerde jaarrekeningen verwijst naar de (nieuwe) punten 3.2. tot 3.5. Het corpus van de aan de leden van de Hoge Raad voorgelegde tekst eindigt daarentegen met het punt 3.1.3. De leden van de Hoge Raad wensen erop te wijzen dat indien er nieuwe bepalingen aan de normen worden toegevoegd, het past deze ter advies voor te leggen aan de Hoge Raad.
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	Ja De Hoge Raad heeft geen enkele bijzondere commentaar bij de herformulering van paragraaf 1.2.5. van de norm.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – Het laatste lid van paragraaf 1.1.3. moet worden gewijzigd aangezien dit aspect wordt behandeld door de algemene controlenormen, sinds deze in 1997 werden aangepast. – Het eerste lid van paragraaf 1.2.3. van de norm moet verwijzen naar de artikels 112 tot 115 (en niet 113 tot 115) van het Wetboek van vennootschappen. Bovendien is het raadzaam om te verwijzen naar artikel 16 van het Wetboek van vennootschappen, zowel in het eerste als het tweede lid. – Het eerste lid van paragraaf 1.3.1 moet eveneens verwijzen naar het Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen. Bovendien is het raadzaam om een voetnoot toe te voegen met betrekking tot het Koninklijk Besluit van 1 september 1986, naar het voorbeeld van wat er door de Raad van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren werd beslist omtrent de controleaanbeveling van 4 februari 1985 inzake de aanvaarding van een opdracht door een bedrijfsrevisor (voetnoot 1 bij paragraaf 2.4.).

Normen van 2 september 1994 inzake de certificatie van de geconsolideerde jaarrekeningen (vervolg)

	<ul style="list-style-type: none"> – Wat de lay-out van punt 2.4.1. betreft, moeten de opsommingstekens worden aangepast zodat de overeenstemming met de aanvankelijk door de Raad van het IBR goedgekeurde tekst wordt behouden. – Bepaalde zinsdelen die voorheen gecursiveerd stonden, werden “genormaliseerd” (verwijdering van speciaal lettertype)
--	--

Controleaanbeveling van 4 februari 1985 inzake de “Aanvaarding van een opdracht door een bedrijfsrevisor”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja
	Andere: commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	Ja De eerste drie leden van 1.4. werden volledig gewijzigd. Hoewel de leden van de Hoge Raad akkoord gaan met de tekst onder 1.4., is het raadzaam om een verband te leggen tussen deze aanbeveling en de controlenorm van 2 september 1994 inzake de certificatie van de geconsolideerde rekeningen.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	Ja: aangezien de inleiding werd genummerd, is de nummering van de volledige tekst verschillend. Dit impliceert eveneens een hernummering van twee verwijzingen (onder de paragrafen 2.4. (oorspronkelijke nummering) en 3.4. (oorspronkelijke nummering))
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – Er wordt voorgesteld om het laatste lid van paragraaf 1.2. (oorspronkelijke nummering) te wijzigen: de uit 1985 daterende formulering “daarnaast dient er te worden opgemerkt dat vanaf het in voege treden van de wet tot wijziging van het revisoraat” wordt vervangen door “daarnaast dient er te worden opgemerkt dat sinds 1985”. – Wat de lay-out van 1.6. (oorspronkelijke nummering) betreft, moeten de opsommingstekens worden aangepast zodat de overeenstemming met de aanvankelijk door de Raad van het IBR goedgekeurde tekst wordt behouden. – In het derde lid van paragraaf 2.1. van de Franstalige versie van de tekst (oorspronkelijke nummering) moet de voorlaatste zin worden aangepast: “bénéficier de ses conseils” in de plaats van “bénéficier de ces conseils”.

Controleaanbeveling van 5 januari 1987 inzake het "Controleprogramma"

"Formele" aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja
	Andere: commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja Deze herindelingen leiden slechts zelden tot een betere presentatie van de van toepassing zijnde bepalingen. Zo werden onder 3.4. de verschillende ondertitels in een lopende tekst geïntegreerd.
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	Ja (verwijzing via voetnoten naar twee andere controleaanbevelingen)
Verwijzing naar ISA-normen	Ja Paragraaf 1.3.: de verwijzing naar de ISA-normen werd aangepast en vervolledigd. De formulering "onderhavige aanbeveling Wordt gesteund op de beginselen in de IFAC ISA 300 en 310 en IAPS 1010" laat (verkeerdelijk) onderstellen dat alle bepalingen uit deze drie geciteerde internationale teksten in de controlenorm worden overgenomen. Het is raadzaam om de formulering van dit lid te herzien. Het is zeker niet vanzelfsprekend dat er moet worden verwezen naar de IAPS 1010 inzake de milieuinformatie.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	Wat paragraaf 3.4.5. betreft, zijn de "louter formele" aanpassingen niet correct: <ul style="list-style-type: none"> – De eerste ondertitel moet verwijzen naar het Wetboek van vennootschappen en niet naar de boekhoudwet aangezien de wettelijke bepalingen inzake de voorstelling van de jaarrekeningen en de waarderingsregels, uit de wet van 17 juli 1975, in 1999 werden opgenomen in het Wetboek van vennootschappen. – Bovendien is het raadzaam te vermelden dat de titel van het Koninklijk Besluit waarnaar in het eerste lid van dit punt wordt verwezen overeenkomt met het "Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen" en niet met het "Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 inzake de jaarrekeningen". – De tekst bij de derde ondertitel moet lichtjes worden aangepast door de formulering "de wet op de vennootschappen" te vervangen door "het Wetboek van vennootschappen".

Controleaanbeveling van 5 januari 1987 inzake de “Werkdocumenten van de bedrijfs-revisor”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	Ja (lid onder paragraaf 4.4) De Hoge Raad gaat akkoord met de schrapping van deze bepaling.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Ja De formulering van de verwijzing naar de ISA 230-norm (tweede lid van paragraaf 1) moet worden herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – Wat de lay-out van 3.1. (oorspronkelijke nummering) betreft, moeten de opsommingstekens worden aangepast zodat de overeenstemming met de aanvankelijk door de Raad van het IBR goedgekeurde tekst wordt behouden. – De tweede voetnoot verwijst ook naar de vroegere titel van de normen inzake de controle van inbrengen in natura en quasi-inbrengen. – Het eerste lid van paragraaf 3.4. verwijst naar paragraaf 3.3. terwijl de tekst die in 1987 door de Raad van het IBR werd goedgekeurd naar paragraaf 3.2. verwijst.

Controleaanbeveling van 16 januari 1998 inzake de “kwaliteitsbeheersing van de controlewerkzaamheden”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	Neen
Toevoeging van bepalingen	Ja Paragraaf 3.6.3. werd aangevuld met een definitie van wat moet worden begrepen onder “expert”. De leden van de Hoge Raad achten het raadzaam te verwijzen naar de controleaanbeveling van 6 september 1996 (in plaats van een concept te definiëren dat reeds in een andere aanbeveling werd gedefinieerd) om interpretatieproblemen te vermijden.

Controleaanbeveling van 16 januari 1998 inzake de “kwaliteitsbeheersing van de controlewerkzaamheden” (vervolg)

Verwijzing naar ISA-normen	Ja De formulering van de verwijzing naar de ISA 220-norm (voetnoot) moet worden herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	– De zin onder paragraaf 3.7. (Franstalige versie van de tekst) is onvolledig.

Controleaanbeveling van 3 december 1993 inzake het “Controlerisico”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Ja Paragraaf 1.4.: de verwijzing naar de ISA-normen werd aangepast en vervolledigd. De formulering “ <i>onderhavige aanbeveling houdt rekening met de aanbevelingen van de IFAC ISA 320, ISA 400, IAPS 1008 en IAPS 1010</i> ” laat (verkeerdelijk) onderstellen dat alle bepalingen uit de vier geciteerde internationale teksten overgenomen worden in de controleaanbeveling. Het is raadzaam de formulering van dit lid te herzien. Paragraaf 5.1. (vierde lid): verwijzing naar de norm ISA 400
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	–

Controleaanbeveling van 5 januari 1993 inzake de “impact van de interne controle op de controlewerkzaamheden”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Ja De verwijzing naar de ISA-normen werd aangepast en vervolledigd. De formulering “voor onderhavige aanbeveling werd rekening gehouden met de ISA 400 en de IAPS 1008 waarvan de belangrijkste concepten overgenomen worden in de paragrafen 2.4.1. tot 2.4.5. van de algemene controlenormen” laat verkeerdelijk onderstellen dat de vier geciteerde internationale teksten in de controleaanbeveling werden overgenomen. Het is raadzaam de formulering van deze voetnoot te herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – De voetnoot nr. 3 werd niet aangepast voor wat de bepalingen met betrekking tot de wet van 17 juli 1975 betreft. Wat de bepalingen met betrekking tot het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 betreft, kan de verwijzing beperkt worden tot de artikelen 27 en 28, § 1 van dit Koninklijk Besluit. – De titel van paragraaf 5.2. werd aangevuld (geen commentaar). – Het vierde lid van paragraaf 6.1. gebruikt nog de term “wet op de handelsvennootschappen”.

Controleaanbeveling van 3 oktober 1997 inzake de “Controle in een omgeving waarin gebruik wordt gemaakt van geautomatiseerde informatiesystemen”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Ja De verwijzing naar de ISA-normen werd aangepast en vervolledigd. De formulering “ <i>onderhavige aanbeveling (...) past de ISA 401-norm toe</i> ” laat onderstellen dat alle bepalingen uit de geciteerde internationale norm in de controleaanbeveling werden overgenomen. Het is raadzaam de formulering van paragraaf 1.1. te herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	– De grafiek uit paragraaf 5.1. (na het eerste lid) werd niet overgenomen in de aan de Hoge Raad voorgelegde tekst.

Controleaanbeveling van 5 januari 1987 inzake de “Doelstelling van de controle van de jaarrekening”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	– De verwijzing onder paragraaf 5 naar de artikelen 1 tot 21 van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 is niet relevant.

Controleaanbeveling van 5 juni 1998 inzake "Fraude en onwettige handelingen"

"Formele" aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	Ja – Eerste lid van paragraaf 6.2. De Hoge Raad heeft niets op deze wijziging aan te merken.
Toevoeging van bepalingen	Ja – Het tweede lid van paragraaf 4.5.3. verwijst naar de nieuwe bijlage bij de ISA 240-norm (overgenomen in de bijlage bij de aanbeveling van de Raad van het IBR). De leden van de Hoge Raad hebben geen commentaar bij de toevoeging van deze bijlage.
Verwijzing naar ISA-normen	Ja – De voetnoot nr. 2 verwijst naar de ISA 240-norm "Fraud and Errors" en stelt dat "de hierna vermelde tekst gebaseerd is op de vroegere ISA 240". Uit deze voetnoot volgt dat de nieuwe ISA 240-norm niet fundamenteel is gewijzigd ten opzichte van de vroegere ISA 240-norm en dat "de bepalingen van deze aanbeveling bijgevolg relevant blijven". Volgens de leden van de Hoge Raad is het raadzaam te vermelden dat de ISA 240-norm de nadruk legt op het beroep van een risicobepaling van de fraudeproblematiek. Bovendien vereist de nieuwe ISA-240 norm aangiftebrieven ("management representations"). Aangezien deze verschillende elementen niet werden opgenomen in de door de Raad van het IBR goedgekeurde tekst, achten de leden van de Hoge Raad het belangrijk dat de formulering van deze voetnoot wordt herzien. – Het tweede lid van paragraaf 4.2.4. verwijst naar de bijlagen bij de ISA 240-norm (overgenomen in de bijlage bij de aanbeveling van de Raad van het IBR). De leden van de Hoge Raad hebben geen commentaar over deze wijziging.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	– In paragraaf 5.1.4. is de verwijzing naar artikel 189 van het Wetboek van vennootschappen niet relevant. – In paragraaf 5.2.3. (eerste lid), volstaat de verwijzing naar artikel 33 van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001. – In paragraaf 5.2.4. (tweede lid) volstaat de verwijzing naar lid 2 van artikel 135.
Hernummering	N.v.t.

Controleaanbeveling van 5 juni 1998 inzake “Fraude en onwettige handelingen” (vervolg)

Varia	<ul style="list-style-type: none"> – In paragraaf 2.2. is het raadzaam zowel te verwijzen naar artikel 16 van de wet van 17 juli 1975 als naar artikel 171 van het Wetboek van vennootschappen. – In paragraaf 2.3. is het, gezien de overdracht van een deel van de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 naar het Wetboek van vennootschappen, raadzaam het tweede lid aan te vullen door ook te verwijzen naar het Wetboek van vennootschappen en de koninklijke besluiten tot uitvoering daarvan. – Bepaalde zinsdelen (bv. 4.5.3.) die voorheen gecursiveerd stonden, werden “genormaliseerd” (verwijdering van speciaal lettertype). – In paragraaf 5.3.2. werd de titel van het Koninklijk Besluit van 12 september 1983 (minimum genormaliseerd boekhoudplan) verkeerd gewijzigd. – De tabel van bijlage 1 bevat niet langer de 4 horizontale lijnen die het mogelijk maken de etappes in het denkproces te onderscheiden. Volgens de leden van de Hoge Raad schaadt dit de duidelijkheid van de tabel.
-------	---

Controleaanbeveling van 5 januari 1993 inzake het “Uitvoeren van een beperkt nazicht door de commissaris bij een tussentijdse toestand”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	<p>Ja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Paragraaf 12 werd vervolledigd. – De paragrafen 13 en 14 werden aangepast (verwijzing naar het Koninklijk Besluit van 3 juli 1996 aangenomen na publicatie van de controleaanbeveling). <p>De leden van de Hoge Raad hebben geen commentaar over deze wijzigingen</p>
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – In paragraaf 19 moet het uittreksel uit artikel 618 (lid 2) aangepast worden in functie van de huidige formulering. Het ware nuttig een expliciete verwijzing naar deze bepaling toe te voegen.

Controleaanbeveling van 5 januari 1993 inzake het “Uitvoeren van een beperkt nazicht door de commissaris bij een tussentijdse toestand” (vervolg)

	<ul style="list-style-type: none"> – In paragraaf 22 is het raadzaam de verwijzing aan te vullen (artikel 618, lid 4 Wetb. Venn.) om de transparantie die voorheen bestond, te behouden. – In paragraaf 24, is het raadzaam de verwijzing aan te vullen (artikel 559, lid 1 Wetb. Venn.) om de transparantie die voorheen bestond, te behouden. – In paragraaf 26 wordt de laatste zin tweemaal herhaald (de drie laatste woorden – “van de vennootschap” – ontbreken echter in de laatste zin).
--	---

Controleaanbeveling van 3 december 1999 inzake de “Controle van een vennootschap in moeilijkheden”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	Neen
Verwijzing naar ISA-normen	Ja (voetnoot nr. 2). Het is raadzaam te overwegen of de formulering van deze verwijzing naar de ISA 570-norm moet worden behouden.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – In paragraaf 2, mag de verwijzing naar het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 beperkt worden tot artikel 28, § 1. – In paragraaf 4 (tweede streepje van het eerste lid) en onder paragraaf 7.1. (eerste lid) moet de verwijzing naar het Wetboek van vennootschappen worden herzien (artikel 96, 6°). – In paragraaf 6 (tweede lid), is het raadzaam de verwijzing aan te vullen zodat duidelijk wordt dat het een verwijzing betreft naar het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001. – In paragraaf 7.1. (eerste lid), moet de verwijzing naar artikel 94 worden gewijzigd (artikel 94, lid 2 W. Venn.). – In paragraaf 13, moet de verwijzing naar artikel 137 van het Wetboek van vennootschappen worden aangevuld (artikel 137, § 2, lid 3 W. Venn.).

Controleaanbeveling van 3 december 1999 inzake de “Controle van een vennootschap in moeilijkheden” (vervolg)

	<ul style="list-style-type: none"> – Daar de regels van toepassing in het geval van continuïteit en discontinuïteit voortaan in hetzelfde artikel van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 zijn opgenomen, is het raadzaam systematisch de paragraaf van het bedoelde artikel te vermelden. <ul style="list-style-type: none"> o Zo moet de verwijzing naar de eerste paragraaf worden toegevoegd aan de paragrafen 8 en 23 o Ook de verwijzing naar paragraaf 2 moet worden toegevoegd aan de paragrafen 23, 35 (eerste lid) en 36.2. (derde lid). – Onder paragraaf 39.1., moet de verwijzing naar artikel 633 als volgt worden aangevuld “(en evenwaardig voor de andere rechtsvormen)” – Onder paragraaf 39.4., moet de verwijzing naar artikel 634 worden aangevuld met de artikelen die betrekking hebben op de andere vennootschapsvormen (eerste verwijzing naar deze bepaling).
--	--

Controleaanbeveling van 7 juli 1995 inzake “Extern bewijskrachtig materiaal”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere: commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	Het bankbevestigingsmodel (dat voortvloeit uit het akkoord tussen de BVB en het IBR) werd bij zijn goedkeuring niet als bijlage gepubliceerd bij de controleaanbeveling van 7 juli 1995.
Verwijzing naar ISA-normen	De verwijzing naar de ISA-normen werd aangepast en vervolledigd. De formulering “ <i>de aanbeveling houdt rekening met de algemene beginselen die werden vermeld in ISA ...</i> ” laat (verkeerdelijk) onderstellen dat alle bepalingen uit de drie vermelde ISA-normen overgenomen worden in de controleaanbeveling. Het is raadzaam de formulering van deze voetnoot te herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	–

Bijkomende opmerking van de Hoge Raad – onvolledige verwijzing:

- Om de verwijzing naar paragraaf 2.8 even nauwkeurig weer te geven als voorheen, moet deze worden aangevuld: artikel 170, *eerste lid*, 2° van het Wetboek van vennootschappen.

Controleaanbeveling van 4 maart 1988 inzake het “Gebruik van de werkzaamheden van een andere revisor”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	De verwijzing naar de ISA-normen werd bijgewerkt.
Wijziging van bepalingen	<p>Paragraaf 7.1. werd aangepast aan de nieuwe bepalingen van het Wetboek van vennootschappen. Het is raadzaam mee te delen dat het Wetboek van vennootschappen niet langer vermeldt dat “het college beraadslaagt en besluit volgens de gewone regels van de beraadslagende vergaderingen” (bepaling voorheen opgenomen in § 1 van artikel 64 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen).</p> <p>De leden van de Hoge Raad stellen vast dat deze controleaanbeveling, die deels is gewijd aan de werking van de colleges van commissarissen, geen enkele aanwijzing meer biedt met betrekking tot de bijzondere regels inzake besluitvorming bij een college van commissarissen.</p> <p>Bijgevolg lijkt de bepaling onder artikel 63 de enige te zijn die het Wetboek van vennootschappen hieromtrent bevat: “<i>Bij gebreke van andersluidende statutaire bepalingen, zijn de gewone regels van de beraadslagende vergaderingen toepasselijk op de colleges en vergaderingen waarin door dit Wetboek is voorzien, behoudens indien dit wetboek anders bepaalt</i>”.</p>
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	Paragraaf 7.1. verwijst nogmaals naar de “wet op de vennootschappen” in plaats van naar het “Wetboek van vennootschappen”.

Bijkomende opmerking van de Hoge Raad – Onvolledige verwijzing:

- Om de verwijzing naar paragraaf 7.1 even nauwkeurig weer te geven als voorheen, moet deze worden aangevuld: *eerste lid* van artikel 130 van het Wetboek van vennootschappen.

Controleaanbeveling van 10 november 1989 inzake het “Gebruik van het werk van een interne afdeling”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	De verwijzing naar de ISA-normen werd bijgewerkt. De formulering “tevens wordt gesteund op de beginselen vervat in ISA 610” laat onderstellen dat alle bepalingen van de geciteerde ISA-norm overgenomen worden in de controleaanbeveling. Het is raadzaam de formulering van deze voetnoot te herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	–

Controleaanbeveling van 6 september 1996 inzake het “Gebruikmaken van de werkzaamheden van een deskundige”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	<ul style="list-style-type: none"> – Paragraaf 6.1. verwijst nogmaals naar de oude titel van de norm inzake de controle van inbrengen in natura en quasi-inbrengen. – Paragraaf 6.2. eindigt met “...zal hij zo nodig juridisch advies vragen”. De rest van de tekst houdt geen verband met de controleaanbeveling van 6 september 1996.

Controleaanbeveling van 8 juni 1990 inzake de “Controle van de voorraadopname”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	De verwijzing naar de ISA-normen werd bijgewerkt. De formulering “ <i>onderhavige aanbeveling steunt op IFAC ISA 501</i> ” laat onderstellen dat alle bepalingen van de ISA-norm overgenomen zijn in de controleaanbeveling. Het is raadzaam de formulering van deze voetnoot te herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	–

Bijkomende opmerking van de Hoge Raad:

Onvolledige verwijzing:

- Om de verwijzing onder paragraaf 2.1 even nauwkeurig weer te geven als voorheen, moet deze worden aange-

vuld: artikel 9, § 1 van de boekhoudwet van 17 juli 1975. Bovendien is het raadzaam te vermelden dat deze bepaling voortaan ook opgenomen is in artikel 92, § 1 van het Wetboek van vennootschappen.

Controleaanbeveling van 7 juli 1995 inzake het “Analytisch onderzoek”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	De verwijzing naar de ISA-normen werd bijgewerkt. De formulering “ <i>onderhavige aanbeveling steunt op de International Standard on Auditing nr. 520</i> ”... “uitgevaardigd door de IFAC” laat onderstellen dat alle bepalingen van de geciteerde ISA-norm worden overgenomen in de controleaanbeveling. Het is raadzaam de formulering van deze voetnoot te herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	–

Controleaanbeveling van 1 december 1995 inzake de “Steekproeven in de controle”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	Neen
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	–

Controleaanbeveling van 6 september 1996 inzake de “Controle van de boekhoudkundige ramingen”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	De verwijzing naar de ISA 530-norm werd bijgewerkt. Het is raadzaam erop te wijzen dat de tekst uit de bijlage bij de aanbeveling niet meer overeenstemt met de tekst die sinds 1 januari 1999 op internationaal vlak van toepassing is. Daar de tekst in bijlage niet werd aangepast door de Raad van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren, kan er, volgens de leden van de Hoge Raad, niet meer worden verwezen naar de internationale tekst, aangezien de ISA 530-norm die vandaag op internationaal vlak van toepassing is, anders luidt.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	In de tekst in bijlage wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen “vette” en “normale” karaktertekens. Gezien het belang van het lettertype op internationaal niveau (verschillende behandeling), is het raadzaam de paragrafen 2, 5, 10 (deels), 18 (deels) en 20 van de internationale tekst aan te passen.

Controleaanbeveling van 6 juni 1997 inzake de “Bevestigingen door de leiding”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: N.v.t.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: N.v.t.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	<p>Toevoeging van een verwijzing naar de ISA 580-norm.</p> <p>De formulering “in deze aanbeveling werd ISA 580”... “in aanmerking genomen inclusief de bijlage” laat onderstellen dat alle bepalingen van de geciteerde ISA-norm in de controleaanbeveling worden overgenomen.</p> <p>Aangezien er wordt afgeweken (zie hiertoe paragraaf 1.2. van de controleaanbeveling) van het basisprincipe uit deze ISA 580-norm, namelijk de verplichting een beroep te kunnen doen op de procedure van bevestigingen, zijn de leden van de Hoge Raad van oordeel dat er geenszins kan worden verwezen naar deze internationale norm.</p>
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	–

Bijkomende opmerking van de Hoge Raad**Onvolledige verwijzing:**

- Om de verwijzing onder paragraaf 4.1 even nauwkeurig weer te geven als

voorheen, moet deze worden aangevuld: artikel 170, *eerste lid*, 2° van het Wetboek van vennootschappen.

Controleaanbeveling van 1 december 1995 inzake de “Controle van de inlichtingen opgenomen in de toelichting”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja
	Andere: commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	Ja – Een verwijzing naar de wet (art. 144) werd toegevoegd aan het begin van paragraaf 1.1. De leden van de Hoge Raad hebben over deze toevoeging geen opmerkingen. – Een laatste lid werd toegevoegd aan het einde van paragraaf 7.9. De leden van de Hoge Raad hebben over deze toevoeging geen opmerkingen.
Verwijzing naar ISA-normen	De verwijzing naar de ISA-normen 501 en 550 werd behouden. De formulering “ <i>In deze aanbeveling werden de volgende IFAC-normen in aanmerking genomen: “...” ISA 501 en “...” ISA 550</i> ” laat onderstellen dat alle bepalingen in de twee geciteerde ISA-normen werden hernomen in de controleaanbeveling. Het is aangewezen de formulering van deze voetnoot te herzien.
Wijziging van bepalingen	N.v.t.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	N.v.t.
Varia	– Paragraaf 3.2. verwijst nogmaals naar de geïndeneerde wetten op de handelsvennootschappen. – In de Franstalige versie van paragraaf 6.2. moet het woord “lid” worden vervangen door “alinéa”. – De voetnoot bij het tweede streepje in het tweede lid van paragraaf 7 is overbodig.

Bijkomende opmerkingen van de Hoge Raad:

- De verwijzing in paragraaf 2.1. naar het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 kan beperkt worden tot artikel 24, lid 2 (voordien artikel 4, lid 2 van het Koninklijk Besluit van 8 oktober 1976).
- De verwijzing in paragraaf 5.1. (eerste lid) naar het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 kan beperkt worden tot de artikelen 50 tot 55.

- De verwijzing in paragraaf 5.1. (tweede lid) naar het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 kan beperkt worden tot het artikel 25, § 3, eerste lid.
- Paragraaf 6.2. verwijst, voor wat de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen betreft, naar het Koninklijk Besluit van 12 september 1983. Het is raadzaam aan te geven dat deze bepaling voortaan is opgenomen in artikel 97 (punt A) van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001.

Controleaanbeveling van 6 oktober 1989 inzake de “Controle van het jaarverslag”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja
	Andere: commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Ja
Schrapping van bepalingen	N.v.t.
Toevoeging van bepalingen	Ja (een nieuw punt 2.8. werd toegevoegd) De Hoge Raad heeft geen bijzondere opmerkingen over de toegevoegde tekst.
Verwijzing naar ISA-normen	N.v.t.
Wijziging van bepalingen	Ja – Paragraaf 1.1.: de Hoge Raad heeft geen bijzondere opmerkingen over de wijziging van de tekst, behalve dan dat de verwijzing “ten bijkomstige titel” wel degelijk “artikel 134, § 2” moet zijn en niet “artikel 259 voor de BVBA’s en door de artikelen 523, 524, 608 en 624 W. Venn. voor de naamloze vennootschappen en de commanditaire vennootschappen op aandelen”. – Paragraaf 2.6.: volgens de leden van de Hoge Raad is het raadzaam om in het begin van het lid te verwijzen naar de artikelen 96 en 608. Daarnaast zou er een verwijzing naar artikel 598 van het Wetboek van vennootschappen moeten worden toegevoegd. – Paragraaf 2.9. (vroeger 2.8.): de Hoge Raad heeft geen bijzondere opmerkingen over de wijziging van de tekst, behalve dan dat er moet verwezen worden naar de artikelen 142 (en niet 143) en 146 van het Wetboek van vennootschappen. – Paragraaf 5.2.: de Hoge Raad heeft geen bijzondere opmerkingen over de wijziging van de tekst, behalve dan dat de verwijzing moet beperkt worden tot artikel 144, lid 2 van het Wetboek van vennootschappen.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	Ja (de vroegere paragrafen 2.8. tot 2.10. worden de paragrafen 2.9. tot 2.11.)
Varia	– In paragraaf 2.1. (in fine) van de Franstalige versie moeten de woorden “van het Wetboek van vennootschappen” worden vervangen door “du Code des sociétés”. – Bepaalde zinsdelen die voorheen gecursiveerd stonden, werden “genormaliseerd” (verwijdering van speciaal lettertype). Zie hiertoe de paragrafen 3.2., 3.4., 3.5. en 4.2. van de aanbeveling.

Bijkomende opmerking van de Hoge Raad:

- Om de verwijzing naar paragraaf 2.1 (in fine) even nauwkeurig weer te geven als voorheen, moet deze worden aangevuld: artikel 553, eerste lid, 2° van het Wetboek van vennootschappen.

Controleaanbeveling van 6 september 1996 inzake de “Controle van de vormvereisten in verband met de vaststelling, de goedkeuring en de bekendmaking van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening”

“Formele” aanpassingen	Verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen: ja.
	Verwijzingen naar het boekhoudrecht: ja.
	Andere : commissaris-revisor ⇒ commissaris
Herindeling van leden	Neen
Schrapping van bepalingen	Ja – De verwijzing naar artikel 553 van het Wetboek van vennootschappen werd in het derde lid van paragraaf 3.2.1. (zonder duidelijke reden) geschrapt.
Toevoeging van bepalingen	N.v.t.
Verwijzing naar ISA-normen	N.v.t.
Wijziging van bepalingen	Ja – Het eerste lid van paragraaf 3.1. werd als volgt aangevuld: “de termijn van één maand bedoeld in artikel 143, moet worden berekend vanaf de datum van de gewone algemene vergadering waar het verslag moet worden voorgesteld”. De leden van de Hoge Raad hebben geen bijzondere opmerkingen over deze toevoeging.
Wijziging van verwijzingen	N.v.t.
Hernummering	Ja (de vroegere paragrafen 2.8. tot 2.10. worden de paragrafen 2.9. tot 2.11.)
Varia	– In paragraaf 1.1.1. (laatste lid), de verwijzing naar de artikelen 98 en 100 van het Wetboek van vennootschappen, enerzijds, en het artikel 121 van het Wetboek van vennootschappen, anderzijds, volstaat. – In paragraaf 2.1. (laatste lid) van de Franstalige versie, moet de formulering “van het wetboek van vennootschappen” worden vervangen door “du Code des sociétés”. – Bepaalde verwijzingen werden toegevoegd (tweede lid van paragraaf 2.1., laatste lid van paragraaf 2.3., eerste lid van paragraaf 3.2., eerste lid van paragraaf 4.1. – Bepaalde zinsdelen die voorheen gecursiveerd stonden, werden “genormaliseerd” (verwijdering van speciaal lettertype). Zie hiertoe paragrafen 3.2.1. (eerste lid), 4.1. (derde lid), 4.3. (eerste lid)

Bijkomende opmerkingen van de Hoge Raad:

- Om de verwijzing naar paragraaf 4.4 (in fine) even nauwkeurig weer te geven als voorheen, moet deze worden aangevuld: artikel 618, lid 4 van het Wetboek van vennootschappen.

- De verwijzing in paragraaf 4.5. (lid 2) naar het Wetboek van vennootschappen mag beperkt worden tot artikel 144, 2°.
- De verwijzing in paragraaf 5. (titel) naar het Wetboek van vennootschappen mag beperkt worden tot artikel 105.

Bijlage**Officiële publicatie van de controlenormen
en -aanbevelingen van het IBR**

De controlenormen en –aanbevelingen van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren worden officieel gepubliceerd in de verschillende jaarverslagen van het IBR.

Deze teksten worden vervolgens opgenomen in het Vademecum van de Bedrijfsrevisor.

1. Controlenormen

<i>Titel</i>	Verslag IBR	Pagina's
<i>Algemene controlenormen</i>	1983 1992 1997	pp. 32-49 p. 259 pp. 307-324
<i>Norm betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad</i>	1991	pp. 175-192
<i>Norm inzake de certificatie van de geconsolideerde jaarrekeningen</i>	1994 1997	pp. 261-274 p. 90
<i>Norm inzake de controle van inbreng in natura en quasi-inbreng</i>	2001	pp. 361-376
<i>Norm inzake het verslag op te stellen bij de omzetting van een vennootschap</i>	2000	pp. 342-359
<i>Norm inzake de controle van fusie- en splitsingsverrichtingen van handelsvennootschappen</i>	1995	pp. 269-283
<i>Norm inzake de controle bij het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid</i>	1997	pp. 325-338

2. Controleaanbevelingen**2.1. Beheer van de opdracht**

<i>Titel</i>	Verslag IBR	Pagina's
<i>Aanvaarding van een opdracht door een bedrijfsrevisor</i>	1985	pp. 141-152
<i>Controleprogramma</i>	1986	pp. 194-199
<i>De werkdocumenten van de bedrijfsrevisor</i>	1986	pp. 200-206
<i>Kwaliteitsbeheersing van de controlewerkzaamheden</i>	1998	pp. 275-278

2.2. Controlemethodologie

<i>Titel</i>	Verslag IBR	Pagina's
<i>Het controlerisico</i>	1993 1997	pp. 257-264 p. 363
<i>Impact van de interne controle op de controlewerkzaamheden</i>	1992 1997	pp. 246-258 p. 363
<i>Controle in een omgeving waarin gebruik wordt gemaakt van geautomatiseerde informatiesystemen</i>	1997	pp. 339-356
<i>Doelstelling van de controle van de jaarrekening</i>	1986	pp. 188-193
<i>Fraude en onwettige handelingen</i>	1998	pp. 279-296
<i>Controle van een onderneming in moeilijkheden</i>	1999	pp. 273-296
<i>Het uitvoeren van een beperkt nazicht door een commissaris bij een tussentijdse toestand</i>	1992	pp. 236-245

2.3. Technische aspecten

<i>Titel</i>	Verslag IBR	Pagina's
<i>Extern bewijskrachtig materiaal</i>	1995 1997	pp. 300-308 p. 363
<i>Gebruik van de werkzaamheden van een andere revisor</i>	1998 1997	pp. 161-170 p. 363
<i>Gebruik van het werk van een interne afdeling</i>	1989	pp. 213-221
<i>Gebruikmaken van de werkzaamheden van deskundigen</i>	1996	pp. 307-311
<i>Controle van de voorraadopname</i>	1990	pp. 185-191
<i>Analytisch onderzoek</i>	1995	pp. 309-316
<i>Steekproeven in de controle</i>	1996	pp. 291-298
<i>Controle van de boekhoudkundige ramingen</i>	1995 1997	pp. 317-319 p. 363
<i>Bevestigingen door de leiding</i>	1997 1997	pp. 357-362 p. 363

2.4. Specifieke aspecten van de controle

<i>Titel</i>	Verslag IBR	Pagina's
<i>Controle van de inlichtingen opgenomen in de toelichting</i>	1995 1997	pp. 320-329 p. 364
<i>Controle van het jaarverslag</i>	1989 1997	pp. 203-209 p. 364
<i>Controle van de vormvereisten in verband met de vaststelling goedkeuring en de bekendmaking van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening</i>	1996 1997	pp. 299-306 p. 364